

DELAVSKA POLITIKA

Izhaja dvakrat tedensko, in sicer vsako sredo in vsako soboto.
Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326.
Podružnice: Ljubljana VII, Zadrugi dom — Celje, Delavska zbornica —
Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopisi se ne vračajo.
Nefrankirana pisma se vobče ne sprejemajo. — Reklamacije se ne frankirajo.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene delavstva ter
nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. — Malih oglasov trgovskega zna-
čaja stane beseda Din 1.— V oglasnem delu stane petitna enostolpna vrsta
Din 1.50. — Pri večjem številu objav popust. — Naročnina za Jugoslavijo znaša
mesečno Din 10.—, za inozemstvo mesečno Din 15.—. Čekovni račun št. 14.335.

Štev. 34.

Sobota, 29. aprila 1933.

Leto VIII.

Prvi maj — praznik dela!

Praznovanje prvega maja ni kaprica delavstva. V Parizu je bilo sklenjeno praznovanje prvega maja 1889 na kongresu delavstva predvsem zato, da ta dan manifestira za uvedbo osemurnega delovnika. Delavstvo je hotelo takrat povdariti to svojo zahtevo najbolj ter obenem povdarjati ob tej priliki svoje socialne in politične zahteve, ker je smatralo, da so to njega človeške pravice. Prvi maj je tako postal praznik socialističnega delavskega programa. Iz tega razloga so tudi vse kapitalistične ustanove in oblasti nasprotovale praznovanju ter ovirale delavstvo, da bi s to manifestacijo pospeševale svoje velike, idealne in človečanske cilje.

Praznovanje prvega maja je kljub temu napredovalo tako, da so ga celo nekatere države brez pridržka priznavale kot opravičeno manifestacijo delavske volje.

V Nemčiji in Avstriji bo reakcija praznovala prvi maj pod naslovom »praznik dela«. S tem praznovanjem meni, da bo delavstvo odvrnilo od njega zahtev, da bo povečevalo delo, ne pa se končno vprašalo, kaj mu nudi delo, zakaj toliko in toliko milijonov delavcev nima dela in zakaj se družba ne meni za to, kako bi ustvarila za nezaposlene ekstenzije pogoje v tej »novi družbi«, ki proslavlja delo.

Tudi socialistično delavstvo ceni delo. Prav dobro ve, da je vsa produkcija sad dela, vsa tehnizacija sad dela, vse blago sad dela. To spoznanje socialistično delavstvo že ima. Zato nas prav nič ne straši reakcija, ki hoče peti šovinistično slavo »delu«. Da, delo! Tudi današnji fašistični in krščansko-socialni šovinisti naj praznujejo praznik dela, da se bodo učili spoznavati pomen dela, ki pa ima za delavstvo šele tedaj pravi pomen, če vsi ljudje delajo in imajo od dela užitek, to je, existenco. Naj povečujemo delo tudi ti, mi že znamo delo ceniti. Profanacija praznovanja prvega maja delavstvu ne more nič škodovati. Čim več ljudi začne razmišljati o pomenu dela, o zahtevah delavstva prvega maja, tem prej se bo zopet okrepila delavska zavest. Zakaj zgolj šovinistično proslavljanje dela bo zastavilo tudi vprašanje: zakaj in za koga delam?

To pa pomeni razredno zavest, ki vodi k socialističnemu prepričanju, k spoznanju delavskih interesov v sedanji družbi.

In ta pot ne more biti dolga, ker so socialne razmere delavstva, mi-lo rečeno, grozne.

Washingtonski sporazum?

Macdonald in Roosevelt sta se posvetovala o krizi. Konferenci vlad, ki se bo vršila v Washingtonu, bo-sta predložila svoje predloge: Zvišanje cen blagu, povečanje kreditov, revizija trgovske in valutne politike s ciljem, da se odpravijo trgovske vire ter pozneje uravnoteženje mednarodnih deviz.

Koliko bo ta organizacija kapitalizma koristila splošnosti, danes še ne vemo.

Sovjetska Rusija je naročila v Italiji 4 nove križarke, 4 torpedne rušilce in več podmornic.

Pred „mitraljezami“ v Nemčiji.

Časopisje je danes najmočnejše orožje na svetu. Ogromna večina časopisja je v kapitalističnih rokah in je povsem naravno, da zastopa kapitalistične interese prikrito ali neprikrto. Cel desetletje pred nastopom nemške reakcije je to časopisje s prikrito neiskrenostjo pripravljalo pot reakciji. Navadni bralec tega niti opazil ni, ker so ga premetili slavospevi o miru, razorožitvi, gospodarskih konferencah, sporazumu med narodi in druge podobne vesti in senzacije. Šele v zadnjih letih, ko se je gospoda čutila močnejšo, ko je narode izstradala, je jela boj proti »marksizmu« na celi črti in v zadnjem trenutku, ko je že prej pripravila teren sukcesivno za šovinistični nacionalizem, je z vso moralno in materialno silo podprla to gibanje, da z njim nastopi proti delavstvu oziroma proti socialnim interesom delavstva pod firmo boja proti marksizmu. Namesto sporazuma med narodi je zanečil kapitalizem fanatični šovinizem med narodi, ki ni prav nič pripravna podlaga za sporazum.

Ne smemo pa misliti, da te politike ni bilo pred nemško reakcijo. Dobro se še spominjamo, kako je kapitalizem vrgel angleško delavsko vlado in ustanovil »nacionalno« vlado, kako so padale vlade v Nemčiji, Avstriji in drugod, ker niso reducirale delavskih pridobitev. Za nas najbolj viden triumf te kapitalistične politike je sedanja reakcija v Nemčiji, ker je v najožji zvezi s srednjeevropsko kulturo, kateri pripadamo kolikor toliko tudi mi.

Jasno je, da se reakcija veseli uspehov ter da skuša z vsemi svojimi pomočki, predvsem s časopisjem prepričati samo sebe in ves svet, da socialna demokracija, to je »marksizem«, razpada in da ga ne bo več. Vse ustanove delavskega gibanja hoče utajiti in če delav-

stvo ne bo na straži, se bo ta reakcija lotila tudi mednarodnih ustanov, urada dela, mednarodnih socialnopolitičnih konvencij itd. Vse to bi reakcija rada. Zaraditega je naperila zlasti po reakciji v Nemčiji vse svoje »mitraljeze«, to je kapitalistično - meščansko časopisje proti delavskim organizacijam. Cel lo naše jugoslovansko »socialno« in »napredno« časopisje trobi v svet prav tiste neumnosti, kakor nemško fašistično časopisje, ki ga vzdržuje velekapital. Zdi se, kakor da je še nedavno uganjalo neodkrito politiko, ker je tupatam naglašalo pezo krize in socialno bedo. Delalo je to, da se ne »zameri« čitateljem. Danes pa, ko misli, da je reakcija zmagala za vedno, pa bruha svoje protidelavske pušice prav tako kakor nemška hitlerjevska ali avstrijska krščansko-socialna glasila, ki imajo končno vsa namen, podpreti nasilno reakcijo.

Ni treba biti duhovit ali izobražen politik. Tudi preprosti čitatelj lahko opazi to veliko izpremembo, ki naj ga pouči, da se delavstvo mora in sme zanašati le na svoje časopisje, ki delavstvo sproti opozarja na zahrbtna varanja. Delavsko časopisje ima danes težke čase. V Nemčiji sploh ne more izhajati, da si je to skrajno krivično. Potrebno pa je za fašizem, da ne razkriva njegovih varanj in njegove protidelavske politike.

Delavstvo mora ščititi svoje časopisje, mora ga naročati in čitati, zakaj, če tega ne stori, naseda tujim limanicam in še ne bo kmalu sposobno, da prav presoja svoj položaj, svoje interese ter nakane nasprotnikov. »Mitraljeze« (časopisje), ki so danes naperjene proti delavskemu gibanju, so opomin delavstvu, da tudi okrepi svoje časopisje, v katerem odločno pove, da ne mara — laži proti delavstvu.

Razorožitveno konferenco pripravljajo?

Dne 25. t. m. popoldan se je nadaljevala razorožitvena konferenca v Zenevi. Predsednik Henderson je otvoril konferenco z nagovorom ter javil, da konferenca prične takoj razpravljati o vprašanju varnosti.

Jugoslovanski delegati na konferenci so Konstantin Jotić, stalni delegat pri Društvu narodov, in člani dr. Ivan Perner, Branko Naumović (generalštabni polkovnik) in Milan Stefanović.

V Nemčiji uvajajo inkvizicijske metode.

Nova nemška vlada se je nekaj naučila iz srednjeveške inkvizicijske dobe. V srednjem veku je rimska cerkev oziroma nje predstavniki, mučila razne »krivoverce«, ki so trdili danes znanstveno utemeljene resnice, sežigala knjige in preganjala osebe, ki se niso slepo pokorile, ali so bile po narodu osumljene čarovništva. V Nemčiji so doslej že pregnali in prekleli mnogo ljudi, sedaj pa bodo prebrskali vse knjižnice ter požgali in javnih prostorih vse marksistične knjige. Tudi knjige Roze Luksemburgove in Liebknechta postanejo žrtev ognja. — Šovinizem je bil slep in je še danes!

Dr. Maček pred sodiščem.

Sodba v soboto ob 10. uri dopoldne.

Obravnava proti dr. Vl. Mačku pred državnim sodiščem za zaščito države je bila v torek zaključena. Dr. Maček je izjavil, da punktacije niso imele namena razkosati državo, ker je on za edinstvo države. Hotele so le ustvariti podlago za razgovore. Ni mislil, da je kaj kaznjivega v njih. — Sodba se razglasi v soboto ob 10. uri dopoldne.

Hugenberg in Hitler.

Med ministrom Hugenbergom in kanclerjem Hitlerjem se pojavljajo nasprotja. Reakcionarni predstavnik kapitala Hugenberg ne more razumeti, da ne bi bili nemški nacionalci in fašisti pri koritih enako upoštevani. Že pri sestavi pruske vlade so nemški nacionalci prikrajšani. Razen tega očita Hugenberg Hitlerju, da fašisti tudi v javnem življenju ne upoštevajo nemških nacionalcev, dasi hočejo sodelovati pri preporodu naroda. Vrše se med njima pogajanja. Verjetno je, da se sporazumeta, toda oblastnega Hugenberga Hitlerjeve koncesije trajno ne morejo zadovoljiti.

10.000 poljskih učiteljev je stopilo v stavko radi znižanja plač.

Soc. dem. poslanec dr. Winter o Avstriji in Nemčiji.

Avstrija ni vrnila orožja Italiji.

K govoru zunanega ministra dr. Beneša se je oglasil tudi dr. Winter, ki je rekel med drugim:

... Tudi Avstrija krši, odkar je nastopila fašistično pot, določbe mirovnih pogodb o oboroževanju. Proti trditvam avstrijske vlade, da je hirtenberško orožje vrnila Italiji, moramo ugotoviti, da to orožje ni bilo vrnjeno v Italijo, marveč ga je skrila hajmver ali pa se nahaja v skladiščih ob ogrsko-avstrijski meji, da lahko razpolagajo italijanski človekoljubni dobavitelji z njim, kadar bi bilo treba.

O Nemčiji je rekel dr. Winter naslednje med drugim:

... Socialna demokracija je bila že od vsega početka s tem oslABLJENA, ker ni pravočasno iztrebila gospodstva junckerjev in mogočnih industrijskih koncernov. Zakrivila je samo eno napako: Propagirala je misel miru, pustila pa je strojne puške svojim nasprotnikom.

Proti delavskemu varstvu.

Nedeljska vajeniška šola?

Pred dnevi so na plenarni seji Trg in obrtne zbornice razpravljali tudi o delavski zaščiti. Pritoževali so se o strogih predpisih in strogih kaznih, čeprav nezgode očitno naraščajo in je zdravje delavstva zlasti v sedanjih socialnih razmerah jako ogroženo. Pritoževali so se, če je delodajalec kaznovan, ker mora vajenec pri njem delati čez čas, kadar čisti prostore itd. Ta dela mora pač opravljati kdo drugi, ni pa utemeljeno, da bi moral slabotni vajenec delati eno do dve uri več, kakor je njegov delovni čas. Glede pekovskega dela naj se odpravi nočno delo, pa bo ustrezno zakonu in zdravstvu. Tudi podjetnik mora biti človek in gledati, da uredi obrat tako, kakor je prav in bolje, ne pa kakor ustreza samo njegovim namenom. Naše gospodarstvo je že toliko razvito, da se delavska zaščita brez škode zanje izvaja.

Izražena je bila tudi želja, da se inspekcija dela v sodskih zadevah podredi banovini. Mi stojimo na stališču, da mora inspekcija dela biti neodvisna kakor sodniki, da lahko po zakonu in svoji vesti ukrepa vse, kar se ji zdi potrebno. Taka inspekcija bi bila nesamostojna in manj aktivna v svoji nalogi, ki je, da nadzira izvrševanje delavsko-varstvenih zakonov. Zahteva, da naj bi inspekcija dela zatisnila eno oko pri izvajanju svoje službe, bi bila nemoralna in kvarnih posledic, ker so delavci končno tudi enakopravni državljani kakor podjetniki in meščanstvo.

Neki podjetniki se tudi silno trudijo, da bi se v Ljubljani uvedla zopet nedeljska vajeniška šola, namesto ob tedenskih dnevih. Ta zahteva je skrajno reakcionarna. Pravite, da je kriza, vajencev pa natrpate v delavnice cele kupe. Kam pojdejo, ko bodo prosti? Sedaj vam zastoj garajo, potem naj gredo pa na cesto. In niti nedelje jim ne privoščite proste, dasi ti mladi ljudje potrebujejo počitka. V treh ali štirih letih se že lahko izuče, čeprav v zimskih mesecih po par dni v tednu obiskujejo vajeniško šolo. Če imate opravilo, pa si vzamite pomočnike, ki jih je vedno dovolj brez posla.

Predlogi te vrste in inicijative, ki hočejo v tem kritičnem času še s te strani poslabšati razmere delavstva in vaještva pač ne diše po modernem napredku. Zlasti ne, ker se mnogo socialopolitičnih in delavskovarstvenih določb danes ne izvršuje, ker tudi delavstvo premalo pazi na njih izvrševanje.

Ustanovimo stranko!

Pri zadnji proračunski razpravi v parlamentu je govoril k proračunu ministrstva za socialno politiko tajnik industrijske zbornice v Ljubljani, g. Mohorič.

Jugoslavija ima 1 milijon delavstva, ki nima v parlamentu nobenega poslanca, da bi povedal ob taki priliki delavsko stališče. Stanje stvari v državi ni rožnato, vzroki so mednarodni, so pa tudi lokalni. Število brezposelnih je naraslo nad 200 tisoč. Tujski promet, ki je za vsako državo vir dohodkov in ki bi bil za nas lahko aktivna postavka, je padel na minimum. Ni delavske rodbine v državi, ki bi ne bila zakopana do glave v dolgove. Ni kmeta, ki bi ne imel prekomerno obremenjene posesti. Le malo število obrtnikov in trgovcev je še, ki se niso bili v poravnavi ali v konkurzu.

Dohodki države so padli iz naslova reparacij za 1 milijardo, iz naslova tujškega prometa tudi skoro za 1 milijardo in najmanj za 2 milijardi iz naslova davkov. Za 4 milijarde so se znižali tedaj dohodki države in državljanov. To mora dati številko 200.000 brezposelnih in 100.000 napol zaposlenih. Ni nobenega izgleda, da se bo število znižalo, narobe, število brezposelnih bo še raslo. — Delavstvu in uradništvu ni vseeno, kako se prilike dalje razvijajo.

Leta 1921 so bile volitve v konstituantno. Takrat je prišlo v parlament 12 socialističnih in 58 komunističnih poslancev, 52 Radičevih kmečkih poslancev je ostalo doma. Socialistični poslanci so bili izvoljeni od industrijskega delavstva, ki je imelo svoje organizacije, komunistični pa od vojne sitih, deloma analfabetskih kmečkih delavcev in kmetov, za katerimi niso stale stanovske organizacije.

Da je prišel takrat Radič s svojimi poslanci v parlament, bi se bilo gotovo vse ustavno, parlamentarno in zakonodajno življenje razvijalo popolnoma v drugi pravec, nego se je.

Pokojni Pašič je poznal slabosti negativne politike Radiča, bil je dovolj močan, da je spodil iz parlamenta vse komunistične poslance. Volilci so se razpršili in pri naslednjih volitvah so že volili Pašiča. Namesto zdravega parlamentarnega dela, ki bi se bilo v takratnih časih gotovo razvilo, da je prišel Radič v parlament, je stopil neploden krog o narodnem edinstvu. Dovolj bi bilo takrat poslancev, ki bi bili parlament zaposlili s socialnimi vprašanji. — V ozadje bi bilo stopilo vprašanje narečja in jezika, vprašanje nacionalnih in gospodarskih ter kulturnih diferencijacij posameznih delov države. 12 socialističnih poslancev je bilo preslabotnih, da bi bili prepričali in zaposlili meščansko večino v parlamentu o važnosti socialnih problemov. Bolj nevaren ji je bil Radič, zato se je tepla le z njim na način, ki je rodil divjaka Punišo Račiča. — Krivcev je na obeh straneh več ko preveč. — Ni naša stvar, da jih iščemo. — Dejstvo je, da so nacionalni spori, ki so se tretirali s skrajno nestrpnostjo, rodili politične razmere, v katerih živimo in o katerih pravijo, da se bodo spremenile.

Ali naj dela sedaj tudi delavstvo negativno politiko, ko je pred seboj videlo usodne posledice negativne politike kmeč-

kih strank? V povojnih časih smo tudi v inozemstvu videli, kako usodopolna je bila včasih neodločna in negativna politika. Ne sme se stati ob strani, kadar se vsi eni stvari približujejo, treba je poseči vmes, zavihati rokave in pozitivno delati.

V Italiji je šlo pred 12 leti za to, ali naj gredo socialisti z Nittijem v vlado. Komunist Bombacci je uspel in vstop v vlado so odklonili. Hotel je vse ali pa nič. Sedaj vlada tam fašizem že 11. leto. V Nemčiji je šlo pred nedavnim še za to, ali naj zapira Severing fašiste ali fašisti socialiste. Danes jih zapirajo fašisti. Tu so glavni krivci komunisti, ki bi bili lahko tvorili močno delavsko vlado skupno s socialisti. Hoteli so vse ali pa nič. Sedaj nimajo nič. V Avstriji je bilo treba iti po zadnjih volitvah v vlado ali pa prevzeti celotno oblast. Ne eno ne drugo niso napravili. Danes so za koalicijsko vlado. Med tem pa dela Dollfuss po Mussolinijevih načrtih. Gotovo je, da fašizem v teh državah ne bo mogel rešiti s temelja vprašanj, ki čakajo na nas in ki se dajo edino rešiti v smislu historičnega materializma; vendar so taktične napake često lahko vzrok, da se pot do socializma za nekaj časa nasuje s trnjem.

Ali se naj nič ne naučimo iz italijanskega in nemškega primera? Italijanski in nemški sodrugi so čakali, da dobe z demokracijo večino naroda za seboj in še le potem zavladajo. Ali naj tudi mi čakamo? Ali bo to tudi oportunizem, če napravimo stranko v teh časih, ko jo stotisoči težko pričakujejo?

Nič več sentimentalnosti! Dobro vemo, da vlada sedaj druga garnitura političnih mož, in da je prva deloma v emigraciji, deloma pa vsled okoliščin in svojega stališča pasivna. Mi smo opozicionalci — vendar ne taki, da bi meščanskim politikom na ljubo vse žrtvovali in čakali z ustanovitvijo stranke toliko časa, da ustanove oni najprej svojo stranko. Ali jim ne bomo v parlamentu v pogledu svoboščin več koristili nego v pasivnosti in negativizmu doma?

Sedaj je napačil naš čas. Glejmo, da ne bo šel mimo nas.

Nova stranka, če jo bomo ustanovili, bo imela mnogo dela v organizacijskem pogledu.

MESEC MAJ

bodi posvečen delavskemu tisku, zato žrtvuj tudi 71 svoj prosti čas in pridobivaj „Delavski Politiki“ nove naročnike

KAJ SI STORIL DOSLEJ ZA „DEL. POLITIKO“?

Ali si poravnal naročnino vsak mesec vnaprej? Ali si že pridobil znanca ali prijatelja za naročnika „Delavske Politike“? Ali si priporočal ob vsaki priliki sotrpinom v tovarni, v pisarni, na polju in drugod, da naj čitajo in naroče delavski tisk, „DELAVSKA POLITIKO“? Merilo delavske zavednosti je delavski tisk. Zato moraš tudi Ti pridobiti „Del. Politiki“ še vsaj enega novega naročnika

DELAVEC, NAMEŠČENEC! Pomnita, da Vajine interese zastopa le delavski tisk, zato, čim več naročnikov, tem večji vpliv in tem močnejši bo naš glas!

ZATO NA DELO! V vsako delavsko stanovanje, v vsak lokal naš list — „DELAVSKA POLITIKO“!

Treba bo zadostiti zakonu in organizirati člane povsod v državi. Predvsem bo seveda treba spraviti s sveta malenkostne diference v lastnih vrstah, na Hrvaškem in v Vojvodini. V Sloveniji ni diferenc. Tu smo si enotni in tu bomo najbolj močni.

Prijaviti bo treba stranko z njenim celotnim prejšnjim programom. Ustavni boji v državi so zanesli tudi v naše vrste različna mnenja o notranji ureditvi države. Naš program daje dovolj možnosti vsakomur, da izrazi o tem tudi pozneje svoje mnenje.

Notranjepolitično nas čakajo velike naloge. Tu so predvsem politične svoboščine, politika novčanične banke in finančnega ministrstva. Posredi je vprašanje brezposelnih podpor, javnih del in starostne oskrbe, 40 urnik itd. Vprašanje davčne in izvozne politike, trgovskih pogodb, tujškega prometa itd. Nebroj vprašanj čaka, na katera bo gledala stranka skozi drug periskop, nego se dandanes gleda.

Pa tudi v zunanji politiki imamo svoje stališče. — Nimamo še skoro nobenih nenapadalnih pogodb s svojimi sosedi. Nismo še uredili razmer z Rusijo, čeprav je tu nekaj kontur že vidnih. Mislimi je na carinsko zvezo vsaj med državami male antante. Za vse to in še marsikaj je treba organiziranega aparata, organizirane stranke s člani, časopisi, narodnimi poslanci, senatorji itd.

Zatorej nujno na delo.

Ošlak Josip.

Za prepoved vseh strankarsko-političnih uniform pripravljala avstrijska vlada poseben zakon. Dali se bo nanašala prepoved tudi na kroje Heimwehrovcev, še ni jasno.

Na Pruskem je v zaporih okoli 10.000 oseb. Hitler zapira ljudi »varstvo pred napadi«. Po vseh drugih deželah so teh »zločincev« že precej izpustili iz ječ, v Prusiji pa še ne, ker se še vedno vrše »preiskave«.

Delamo, delamo . . .

Nad nami je solnce, nad nami stremljenje, kajti mi rasemo v novo življenje, kajti mi zidamo nove domove na stare grobove.

Naše nam delo poje vstajenje, misel nam išče sinjine višine, ko dvigamo sile iz črne globine, ko rodimo iz dela duha, množimo zaklade za skorjico kruha.

Ne štejejo žaljev, kaj mar so nam srage. Živimo, življenje rodimo iz dela, bodočnost je v delu in sile živé in bodo živele vse dni, ki pile so kri, ki so pojile jih naše moči. Kar zaživi, rase, ostane, delo se v nič ne gubi, k solncu iz solnica kipi.

Vsi žulji in srage so v delu sešteti in dela akordi bodo izpeti v neskončnost, z njimi kipi resnici — pravici v dokončnost —

misel svobodna, zarja vstajenja — — —

Sol.

Posojilo dela in šola.

Na Čehoslovaškem so razpisali notranje posojilo v svrhu obave javnih del, da zaposle nezaposlene delavce. Inicijativo socialne demokracije in ministra s. dr. Czecha, ki vodi socialno skrbstvo, je vlada sprejela ter je bilo podpisanega tega posojila že okoli ene milijarde dinarjev.

Tudi ministrstvo prosvete vodi sodrug dr. Derer. — Ta je izdal o tem posojilu poseben odlok, v katerem pravi: »Prosim učitelje in profesorje, da pouče učence višjih razredov ljudske šole, učence meščanskih šol, srednjih šol in učiteljskih, dalje trgovskih šol, industrijskih, strokovnih in obrtnih nadaljevalnih šol o posojilu dela, o njega gospodarskem in socialnem pomenu v sedanji krizi in nezaposlenosti, o važnosti uspeha podpisovanja tega posojila za gospodarski razvoj čehoslovaške države ter jim priporoče, da tudi svoje starše o vsebini tega pouka pouče.«

To je praktični pouk, ne pa orožne vaje kakor v Italiji in Nemčiji.

Nizozemska vlada je demisionirala. Nova se bo sestavila na podlagi rezultatov zadnjih volitev.

Med Kitajci in Japonci se vodijo pogajanja za premirje, pri katerih posredujejo britanski poverjeniki. Na več mestih so Kitajci potisnili Japonce nazaj.

Spomladansko blago kupite dobro in po ceni samo v **J. Trpinovem bazarju**

Mihail Zoščenko — Iv. Vuk:

Humoristično-satirične zgodbe.

31

»He, mon cher,« je rekla, »ali imate morda slučajno vžigalice?«

»Kako da ne,« sem ji odgovoril skozi steno. »Seveda jih imam, dasiravno sem brezposeln in ne živim baš gosposko. Vžigalice imam vendar le. Prosim, pridite.«

Prišla je.

»Dober dan,« je rekla. »Moram si skodratilase, pa nimam vžigalic. Takoj,« je rekla, »ti vrnem tvoje vžigalice.«

»Prosim,« sem rekel. »Sem,« sem rekel, »brezposeln in ne morem razmetavati z vžigalicami.«

Beseda je dala besedo in razgovor se je razvil. Od česa živi, sem vprašal, in koliko najemnine plača za kvadratni meter?

In ona je odgovorila na vprašanje in rekla:

»Če si brezposeln in gladuješ,« je rekla, »ti lahko dam iz usmiljenja in iz dobrosrčnosti delo.«

»Kakšno delo,« sem vprašal.

»Namreč,« je rekla, »kot zvodnik.«

»Sprejemem,« sem rekel. »Razloži mi na kratko.«

»Je čisto priprosto,« je rekla. »Če,« je rekla, »pridem sama v kavarno ali restavracijo, imam tako in tako takso. Če pa pridem z moškim, takorekoč s sorodnikom, je taksa drugačna, nam-

reč večja. No,« je rekla, »zato bova pa skupaj hodila. Prišla bova skupaj tja, sedela nekaj časa, in ti se naenkrat spomniš neke nujnosti: Ah, Katja, zdi se mi, da je mati zbolela. Glej, moram iti . . . Čez eno uro si pa že zopet nazaj. — Glej, Katja, porečeš, sem že zopet tu, kaj, ali ne greva domov?«

»In to je vse,« vprašam.

»Da,« je rekla. »Samo lepše se obleči,« je rekla, »ščipalnik si natakni na nos, če ga imaš. Bova šla že danes.«

»Prosim,« sem rekel. »Delo mi je pretežko.« In proti večeru sem se opravil. Suknjo sem oblekel in sweater. Nataknil ščipalnik na nos. Bog ve, kje ga je dobila. In sva šla.

Stopila sva v neko restavracijo. Sedla sva k mizi. Rekel sem:

»Ali bi lahko snel ščipalnik? Še nisem navažen. Hudič vzami, nič ne vidim in še lahko s stola padem.«

»Ne. Boš že vzdržal.«

»Sediva. Postal sem neznošno lačen, zakaj — razumete — okrog in okrog so si naročevali pečene kokoši. Človeka ščegače kar v nosu.«

In ona mi je zašepetala:

»Čas je,« je zašepetala. »Sedaj idi!«

Vstal sem in nalašč prevrnul stol.

»Ah,« sem rekel, »Katja, mudi se mi,« sem rekel, »mogoče mi je zbolela ljubljena mati. Ostanj. Pridem po te.«

In ona je samo pokimala.

»Že dobro, glej da se vrneš!«

Snel sem ščipalnik in stopil na ulico.

Pol ure sem se vlačil po ulicah, napol ozebel, da sem šklepetal z zobmi.

Vrnem se in gledam: Moja devica sedi pri mizi, mezinec na roki ji je iztegnjen stran in je nekaj. Poleg nje pa sedi nekak buržuj in ji nekaj šepeta na ušesa.

Pristopim bliže.

»Ah,« sem rekel, »tu sem. Ali bi ne bilo dobro, da greva domov, Katja?«

Ona pa je rekla:

»Ne, Pierre,« je rekla. »Ostala še bom trenotek s tem poznanim gospodom. Ti pa idi domov.«

»Prosim,« sem rekel, »bom že sam šel.«

In sem se obotavljal, obotavljal, ker se mi ni prav nič zljubilo, da bi šel, zakaj lačen sem bil kakor ljudožer.

»Takoj,« sem rekel, »pojdem, samo trenotek naj sedem, saj sem vendar zvodnik in spadam takorekoč k družini.«

Vsedel sem se in sem sedel. In buržuj je bil zelo zmeden ter je prenehal šepetati.

Rekel sem:

»Ne dajte se motiti. Sorodnica mi je, le šepčite ji mirno dalje.«

On pa reče:

»Dovolite,« reče, »želite li kozarec vina?«

»Prosim lepo,« sem rekel. »Zakaj bi sorodnik tudi ne pil? Prosim lepo.«

Pil sem vino, ali naenkrat se mi je začela glava vrteti. Od lakote, pomislim. In sem tistemu pojedel njegovo pečenko.

(Dalic prihodnje.)

Komaj še pol kupne sile?

Narodni prejemki v posameznih deželah, o katerih je pa le redko mogoče dobiti prave statistične podatke, skoraj enakomerno ogromno nazadujejo. Samoobsebi je umljivo, da bi se bilo moralo posvečati že kdaj temu zniževanju prejemkov zlasti delavstva več pozornosti. Padanje narodnih prejemkov in poostritev krize sta v tako tesni zvezi, da se moramo naravnost čuditi, kako je še danes mogoče sanjati, da se bo kriza odpravila z novimi zniževanji mezd. Ali kljub temu se reakcija po vseh deželah iznova pripravljala, kako bi še bolj poslabšala eksistenčno bazo delavstva, češ, da bi se s tem zmanjšali produkcijski stroški, kar bi gospodarstvo poživelo. Posledica te politike more biti le še večja nezaposlenost kot posledica zmanjšane kupne sile ter večja beda. Le, če se posreči spraviti v gospodarstvo milijardno kupno silo, ki jo je kriza, oziroma slabo gospodarstvo, odtegnilo iz prometa, more zopet postati jača kupna sila, se dvigniti povpraševanje ter popuščati nezaposlenost.

Strokovnjaki za svetovno gospodarsko konferenco so glede tega vprašanja izdelali študijo in povedali svoje mnenje. Zaradi padca cen in zmanjšanja produkcije ter trgovine so se zmanjšali narodni prejemki okoli 40 odst. (To velja najbrže za zadnja tri leta.) Čeprav je jasno, da je padec cenin omejitve produkcije vzrok, da se manjša število kupcev, priporočajo strokovnjaki vendarle nadaljnje »znižanje mezd«, češ, da se morajo nujno znižati produkcijski stroški. Nas tukaj bolj zanima, da se mora smatrati mnenje o padcu narodnega prejemka še preoptimistično, čeprav so že njih ugotovitve katastrofalne. V Ameriki na primer je narodni prejemek v letih 1929—1932 nazadoval več kot za 50 odst.! National Industrial Conference Board je izračunala, da je narodni prejemek 1932 znašal le še 40 milijard, napram 52.7 milijard 1931. Narodni prejemek je torej padel v enem samem letu 24 odst. V letu so znašali narodni prejemki 70.7 milijard in 1929 celo 85.2 milijardi, tako da znaša padec v letih 1929 do 1932 celih 53 odst.! Ostrina tega padca prejemkov pa kupno moč le nezadovoljivo poveča s tem, da je vrednost dolarja porasla, ker so se mezde preveč znižale.

Podatki iz drugih dežel ne pokažejo ugodnejše situacije. V Nemčiji je padel narodni prejemek 1929 do 1932 od 76 milijard na 45 milijard mark. Odstotni padec ni sicer tako visok kakor v Ameriki, vpliv pa najmanj tako intenziven, ker je padec zadel v Nemčiji v mnogo večji meri prejemke, ki bi se bili večinoma porabili neposredno za vsakdanje potrebščine. To se prav jasno pokaže iz posebne raziskave konjunkturnega zavoda glede delovnih prejemkov delavcev, nameščencev in uradnikov. Ta pregled ugotavlja, da so delovni prejemki nazadovali v letu 1929 od 44.5 milijard do leta 1932 na 25.7 milijard mark. Od padca splošnega narodnega prejemka, ki je znašal v tem času 31 milijard, odpade potemtakem 19 milijard ali skoraj dve tretjini na delovne prejemke. Da gre tu predvsem za uničenje konzuma za dnevne potrebščine, pač ne more nihče tajiti, ki ve, da je padel povprečni prejemek zaposlenega (!) industrijskega delavca v istem času od 37 na 26 mark tedensko, od katerega se mu sedaj odtegujejo še višji davki in višja socialna bremena, kakor prej!

Če seštejemo padec narodnega prejemka Nemčije in Amerike v letih 1929 do 1932, nam dasta že samo ti dve deželi ogromno število okoli 220 milijard mark (nad 3000 milijard dinarjev). Kako velika je izguba kupne sile šele po vseh deželah skupaj? Tu je korenina zla. Če tega svetovna gospodarska konferenca ne bo spoznala, potem pride samo do ukrepov, ki bodo hoteli

Doma in po svetu.

Kaj pri Trboveljski res odločuje samo dividenda tujim delničarjem? Ze svoj čas smo poročali, kako je neki narodni poslanec izjavil v Zagorju, da so vsi ukrepi TPD storjeni samo zaradi tega, ker zahtevajo delničarji v Parizu nezmanjšane dividende, (menda kar po 35%?). Tako poročilo smo čitali spet te dni v »Jutru« od njega lastnega dopisnika, ko poroča v soboto, dne 22. t. m. v članku »Obup zagorskih rudarjev« tudi to: »... Res bo pač to, da si vodstvo TPD še ni na jasnem, kako naj gospodarji v bodoče, da ustreže delničarjem. Vrste se konference, razgovori, ugibanja in kalkulacije, da bi ostal volk sit in koza cela...« Torej, rudarji, tako je: Odločujoča je samo dividenda delničarjev, ki morda niti ne vedo, kje so Trbovlje, Zagorje in Hrastnik. Ali boste pustili to še naprej veljati? In ali oblast res ne more ničesar ukreniti, da bi se delničarski moloh zadovoljil tudi z manjšimi ali sploh nobenimi dividendami kakšno leto, če to ne gre, ali pa če mora zaradi dividend gladovati tisoče delavcev, žena in nedolžnih otrok?! Rudarji pa naj si vtisnejo gornjo kapitalistično moralo dobro v spomin, da se bodo znali vsekar in povsod ravnati.

Seja okrožnega odbora obrtniških zadrug se je vršila v Ljubljani dne 26. t. m. Na seji se je razpravljalo o važnih vprašanjih izvajanja novega obrtnega zakona in o organizacijskih zadevah.

Akademiki pred ljubljanskim sodiščem. Osem vseučilišnih dijakov je bilo obtoženih v smislu zakona o zaščiti javne varnosti, ker so 24. februarja t. l. razobesili z vseučilišča poleg treh slovenskih zastav še zeleno in črno in dva lepaka z napisi. Obsojeni so bili pred ljubljanskim senatom trije na 3 mesece zopora z odložitvijo kazni za dobo treh let, eden 4 mesece brezpogojno in štirje so bil oproščeni.

Prohibicija v Bosni. Bosanske lesno veleindustrijsko podjetje »Šipad« v Dobrljin-Drvarju je na cellem svojem velikem področju, koder se raztezajo njegovi gozdovi, prepovedalo točenje alkohola. K temu je bilo baje prisiljeno, ker so se tamošnji delavci, stoječi na zelo nizki kulturni stopnji, pri vsakem izplačilu v tamošnjih kantinah do nezavesti opivali, od česar je zavladovalo med njimi veliko siromaštvo in je tudi produkcija zelo trpela. Iz cele Bosne se je največ alkohola prodalo v tem okraju. Sedaj se bo alkohol mogel dobiti le zunaj tega področja, kamor pa lesni delavci ne morejo tako lahko priti. Kake rezultate bo prinesla ta prohibicija, bo pokazala bodočnost.

Zanimanje inozemskih filmskih podjetij za naše prirodne lepote je vedno večje. Pred kratkim sta bila izdelana dva filma, ki se odigravata v Dalmaciji. Črni gori in južni Srbiji, zlasti prekrasni film »Sence Durmitorja«, v katerem poleg inozemskih igralcev igrata tudi naša rojaka Ita Rina in Hinko Nušič in ki prinaša poleg krasnih posnetkov tudi folkloristične in glasbene posebnosti našega juga. ki je v inozemstvu vzbudilo veliko pozornost in splošno pohvalo. Sedaj so zopet prispeli v Sarajevo zastopniki dveh velikih nemških filmskih podjetij, ki nameravata snemati več novih filmov naših slikovitih krajev.

Italijanska politika. O italijanski politiki širijo najgorostasneje vesti. Ena najnovejših je, da Italija dobavlja Ogrski vojni material preko Bolgarije. Te vesti bodo povzročile mednarodno razčiščevanje. Ze prej pa so krožile vesti, da zahteva Mussolini nove državne meje v srednji Evropi, tako tudi parcelacijo Jugoslavije. Po najnovejših vesteh želi Mussolini združitev Avstrije in Ogrske, ne misli pa na prisvojitve jugoslovanske zemlje. Italiji gre za vpliv v Sredozem-

to stanje ohraniti in skušali prepričati nadaljnje poslabšanje, krize pa vse to ne bo odpravilo, ker sloni na pojmu oblasti, ne pa na pojmu socializacije gospodarstva.

skem morju; edino, kar bi potrebovala na balkanskem polotoku, je trgovinska luka Solun. Sicer Italija ne želi vojne, tudi nima posebnega prijateljstva z Nemčijo. Svojo politiko bo Italija ravnala po prilikah, neprijetna pa ji je mala antanta, ki jo ovira v zunanji politiki. V Avstriji Mussolini ne želi hitlerjanstva, ker je proti priključitvi Avstrije Nemčiji in tudi ne želi restavracije Habsburžanov. — Te vesti izhajajo iz razgovorov Mussolinija z nemškim podkanclerjem grofom Papenom in naj pokažejo, kako bedasto trobenta kapitalistično časopisje in sicer vsak dan drugače. Kaj naj še verujemo?

Zopet politični umor v Sofiji. V Sofiji je bil dne 26. t. m. umorjen bivši vojvoda Paraspunov, pristaš Mihajlove skupine. Zločin je bil izvršen v prometnem delu mesta dopoldan. Napadli so ga trije mladeniči in mu oddali štiri strele v glavo, od katerih je policija dva prijela. Aretiranca sta izjavila, da pripadajo Protogerovcem ter da jim je revolucionarni odbor naročil umor.

Avstrijski teror proti parlamentarni demokraciji. V terek je sklical predsednik upravnega odbora avstrijske zbornice, s. dr. V. Ellenbogen, sejo tega odbora, ki ima po ustavi pravico zasedati. Na sejo so prišli socialni demokrati in velenemci, ni pa bilo krščanskih socialcev, kmetiških zvezarjev in domovinskih blokašev. Parlamentarni komisar Hüber, je uradnikom parlamenta prepovedal, da se te seje udeležijo, dasi je to njih dolžnost. S. dr. Ellenbogen je na seji podal daljšo izjavo o politični situaciji. »Arbeiter-Zeitung« je pa bila ta dan zaplenjena, ker je očitala vladi, da je prelomila prisego, s katero se je obvezala vršiti ustavo. — Torej je tudi krščansko-socialna morala le — brutalna pest.

Blok baltičskih držav. Doba blokov je znak dobe politične krize. V Vilni sta se sestala Pilsudski (predsednik Poljske) in predsednik litavske vlade ter sta se posvetovala o ustanovitvi bloka baltičskih držav.

Gladovna stavka ostravskih rudarjev. V kopu »Sucha« v Dolejni Suchi, ki je last češke trgovske družbe, je od 399 rudarjev ostalo v jami 163 rudarjev in so izjavili, da so pričeli z gladovno stavko, ter da bodo stavkali, dokler družba ne izpolni njih zahteve. Popoldanskega dela se je iznova udeležilo 22 rudarjev, od katerih se je deset pridružilo stavkujočim. Stavkujoči zahtevajo, da družba prekliče odpoved dvema rudarjema, kaznuje nekatere člane obratnega sveta in enega paznika.

»Numerus klavzus« je nemška vlada uvedla za vse nemške višje šole s posebnim zakonom. Nanaša se predvsem na dijake židovskega pokolenja, ki jim bo v bodoče onemogočeno študiranje. Ta odredba je veljala že svojčas tudi v drugih državah, na primer v carski Rusiji, pa kakor vidimo, brez uspeha.

Nemčija je prepovedala več znanih filmov, med drugimi tudi »Plavalosega angelja«.

Težek položaj v Španiji. Zadnje občinske volitve so prinesle meščanski opoziciji precejšnjo večino. Radi tega je na prvem parlamentarnem zasedanju, ki se je vršilo po volitvah, prišlo do hrupnih demonstracij opozicije, ki zahteva razpust parlamenta in razpis novih volitev. Položaj je še tembolj nejasen, ker se anarho-sindikalistične volitve povečini niso udeležili in se torej moč obeh nasprotnih si taborov ne da presoditi. Glasilo socialistov »El Socialista« zahteva od vlade, da nemudoma razpusti vse desničarske organizacije, predvsem španske narodne socialiste. List pravi: »sicer stojimo na stališču demokracije, vendar ta demokracija ne sme iti tako daleč, da bi pustili, da se pod njenim plaščem zbirajo naši najhujši nasprotniki.«

Tudi učitelji v Čikagu so sklenili da ne bodo več poučevali tako dolgo, dokler ne prejmejo zapadlih plač, ki jih že več mesecev niso prejeli.

Izognete se škodi, če uporabljate vedno in povsod le splošno preizkušeno Persil, ki varuje perilo. Rabite pa Persil sam, ker vsebuje toliko najboljšega mila, da je vsak nadaljnji dodatek nepotreben. Pazite vedno na navodilo o uporabi, ki je na zavitkih

Persil varuje perilo.

Naročniki, pozor!

Današnji številki smo priložili poštne položnice ter prosimo vse one p. n. naročnike, ki so v zaostanku z naročnino, da isto nemudoma poravnajo, ker le na ta način bomo v stanu, naš list vzdrževati in ga tudi redno dostavljati. — Vse one pa, ki so naročnino že poravnali, prosimo, da si poštne položnice shranijo in jih porabijo prihodnjč. — Uprava.

Kongres Zveze rudarjev Jugoslavije.

V nedeljo, dne 23. aprila t. l. se je vršilo ob priliki IV. rednega kongresa Z. R. J. ob 9. uri dopoldne v dvorani Delavskega doma v Trbovljah veliko manifestacijsko zborovanje članstva Z. R. J. podružnic Trbovlje, Zagorje in Hrastnik.

Za zborovanje samo je vladalo veliko zanimanje med članstvom. Najprej so prišli peš čez hrib Zagorjani, takoj za njimi Hrastničani. Velika dvorana je bila kmalu napolnjena in bi bila še bolj, če ne bi strogi reditelji pri vходу nečlane zavračali.

Točno ob pol 10. uri dopoldne je otvoril predsednik sodr. J. Kamnik zbor. Nato je zaigrala delavska godba iz Trbovelj delavsko himno, katero so navzoči stoje poslušali. Za tem je pozdravil zbor s. F. Pliberšek v imenu trboveljske podružnice Z. R. J., sodr. J. Klenovšek v imenu »Svobode« in gospodarske zadruge, nakar je zapel pevski odsek »Svobode« Trbovlje delavsko pesem »Dani se« in za njim pevski odsek »Svobode« Hrastnik »Slava delu«.

Nato dobi besedo s. M. Čobal, ki je v markantnih besedah orisal zgodovino rudarskega gibanja in težave, s katerimi se je moralo v početku boriti. Za njim je govoril s. B. Krekič, ki je v enournem, jako dobro zasnovanem govoru obrazložil zgodovino splošnega delavskega gibanja in navajal vzroke, radi katerih današnja družba na svojem gospodarstvu toliko trpi. Nato je pozdravil kongres v imenu Strokovne komisije s. J. Golmajer, ki je v svojem govoru pozival rudarje, da kljub težkim razmeram, v katerih živijo, ne smejo obupati. Za njim je s. J. Arh orisal pretekle borbe Zveze in podal nekaj smeric za bodoče delo. Predložil je dve resoluciji, eno radi pravilnika o bratovskih skladnicah in eno pa o položaju rudarjev.

Nato je še enkrat zapel hrastniški zbor in lepo uspelo zborovanje, na katerega je vse članstvo Zveze lahko ponosno, je predsednik zaključil.

Hitlerjanstvo in marksistično delavstvo.

Doslednost in »Večernik«.

Na naš članek v štev. 31 »Hitlerjanstvo in marksistično delavstvo« se je »Večernik« sicer oglasil in v svoji številki z dne 20. aprila objavil dolg članek, v katerem ponavlja že nešteto objavljene fraze in zavijanja o nemškutarstvu med našim delavstvom. Vse mogoče je najti v tem članku, le tega ne, na kar bi člankar v »Večerniku« moral odgovoriti.

Konstatirati moramo, da ni člankar ovrigel niti ene naše trditve glede doslednosti gotovih rodoljubov, ki se skrivajo pod krinko nacionalizma, da lažje izrabljajo naše delavstvo.

Člankar »Večernika« tudi ni odgovoril na stavljeno mu vprašanje, v kakšnih odnosih in razmerju se »Večernik« nahaja do svoje germanske v gotici tiskane posestrine »Mariborer Zeitung«, ki jo izdaja ista tiskarna, kjer se tiska tudi nacionalno zaslužni »Večernik« in ki je last industrijalca in veleposestnika g. Pogačnika v Rušah.

Na vse to »Večernik« sramežljivo molči namesto, da bi odgovoril z odkrito besedo resnice na naše »laži in zavijanja«, kakor to trdi v podnaslovu svojega članka.

Kje se več nemškutari, med delavstvom ali meščanstvom, bomo odgovorili takrat, ko

nam bo »Večernik« povedal, zakaj rodoljubi izdajajo potem za tisto peščico meščanskih Nemcev in nemškutarjev celo dnevnik v Mariboru!

Kar se pa tiče »Večernikove« trditve, da bi imela tudi narod in država potem, ko bi se slišalo manj nemščine v Mariboru in okolici dolžnost in veselje boriti se za zboljšanje delavskega položaja, pa mu svetujemo naslednje: V Rušah ni nemškutarije med delavstvom, zato naj »Večernik« kar prične borbo za zboljšanje delavskega položaja, ker tam plačujejo rodoljubi slovenskim delavcem mezdo, ki znaša tudi Din 1.75 na uro. Dalje naj »Večernik« prične z borbo proti nacionalizirani TPD, kjer bodo radi pohlepa in dobičkaželjnosti nemških, francoskih in jugoslovanskih delničarjev začeli rudarji in njih rodbine kmalu umirati od gladi. Delavci v Rušah in rudarji v revirjih pa gotovo niso nemčurji, zato ne drži noben tak izgovor, kot ga navaja »Večernik« za mariborsko delavstvo. Do tistega časa, ko bodo rodoljubi in pa gospodje okrog »Večernika« poboljšali te delodajalce in dali slovenskemu delavstvu večji košček kruha, upamo, da bomo tudi »mariborski marksisti odpravili nemčurstvo«, o katerem ve »Večernik« toliko povedati.

Maribor.

Akademija delavskih kulturnih društev v Mariboru. Na pobudo »krajnjega medstrokovnega odbora (Strokovne komisije) priredijo delavska kulturna društva v soboto, dne 6. maja t. l. ob pol 20. uri v unionski dvorani akademijo. Nastopila bodo naslednja društva: Pevski in tamburaški odsek pekov; Delavsko pevsko društvo »Frohsinn«; Pevski odsek »Svobode«; »Detoljub«; Govorilni zbor »Svobode«; Del. pevsko društvo »Enakost« iz Studenc; Pevski zbor »Grafike«; Godba glasbenega društva žel. del. in uslužbencev; Salonski orkester »Grafike« in Godba del. kolezarskega društva. Vstopnice v predprodaji se dobijo v knjižnici Delavske zbornice, papirnici »Ljudske tiskarne«, upravi našega lista in pri zaupnikih. Opozarjamo vse delavce in nameščence na to delavsko prireditev in jih vabimo, da si pravočasno nabavijo vstopnice.

Prvi sadovi hujškanja proti delavskemu časopisju. V noči od torika na sredo so deloma še neznanj paglavci razbili in odtrgali na hiši »Zadružnega doma« pritrjeno desko za nalepljanje naših časopisov »Delavske Politike« in »Volksstimme«. Stražnik, ki je kmalu po storjenem dejanju prišel na lice mesta, je sicer vlovil enega, ki je osumljen, da je pomagal izvršiti to junaško dejanje; ker pa je zanikal, da bi bil to storil, je bil po zaslišanju na stražnici zopet izpuščen na svobodo. — Storilci so očitno navdušeni posnemalci in pristaši fašističnih metod v Italiji in Nemčiji. Očitno pa je bilo to dejanje organizirano, ker se po mestu širijo govorice, da se je o tej nameri razpravljalo isti večer tudi na nekem sestanku nadebudnih nacionalnih junakov. — To so prvi sadovi hujškanja nekaterih nacionalistov proti delavskemu časopisju in marksističnemu delavstvu v Mariboru. — Toda pomnite hujškači, da s takimi dejanji ne boste uničili marksističnega gibanja. — Delavci, naš prvi odgovor se naj glasi: Proč z meščanskim časopisjem iz delavskih stanovanj. Zato pa s podvojeno silo na agitacijo za »Delavsko Politiko«! — Po končani preiskavi bomo o zadevi še poročali.

Seja centralnega sekretarijata Delavskih zbornic se vrši te dni v Mariboru. Seji prisostvujejo delavski zastopniki iz vseh večjih krajev naše države. Delegati bodo govorili tudi na shodu, ki se vrši danes v petek ob pol 19. uri v verandi pivovarne »Union«.

14urno delo v tekstilni tovarni. Mariborski nemški dnevnik »Mariborer Zeitung« se zgraža nad podukom delavcev o naših socialnih zakonih in pravi, da je to rovanje. Posebno se zgražajo mariborski industrijalci nad tožbami za nadurno delo. Medtem pa se dogajajo po mariborskih tovarnah naravnost grozne in neverjetne stvari, izrabljanje naših državljanov, kot se je vršilo morda komaj pred 100 leti, v prvih početkih fabriškega življenja. Ta teden se je vršila pri okrajnem sodišču razprava v tožbi delavcev proti mehanični tkalnici Sečko & drug na Pobrežju pri Mariboru. V tej tožbi se je izkazalo, da so morale delati delavci in delavci dnevno nič manj kot 14 ur, od 6. ure jutraj do

12. in od 13. do 21. ure zvečer, ne da bi delavcem plačevali zakoniti 50% povišek, ki gre delavcu za vsako nad 8urno delo. V času, ko stoji pred tovarnami dan na dan na stotine brezposelnih, izrabljajo izstradane reveže s 14urnim delom. Razven tega so delavke navajale, da jih je hotel neki preddelavec posiliti. Ko se delavke temu niso hotele udati, pa so bile odstavljene od dela. Sedaj je prizadeta delavka tožila za plačilo v času, ko je bila odstavljena. Tovarna pa je predložila potrdilo, da je izstopila delavka s podpisom izjave o popolnem izplačilu. — Ali Inspekcija dela kaj ve za te razmere po mariborskih tovarnah? Ali še vedno ni nikogar, ki bi branil naše državljane v Mariboru pred takšnim izkoriščanjem? Družabnika tvrdje Sečko sta razven g. Sečka še dva Dunajčana, g. Bock in Stern. Mnenja smo, da bi moralo tudi srezko načelstvo voditi nadzorstvo nad razmerami v tekstilnih tovarnah, odkar nimamo tukaj Inspekcije dela.

Mestno načelstvo razglasa: Ker je sresko načelstvo Maribor, levi breg, razglasilo strogi pasji zapor za občine: Kamnica, Bresternica, Rošpol, Košaki, Krčevina, Ranca in Gradiška, se občinstvo opozarja, da ne jemlje psov v to območje, ker bo vsak pes na tem teritoriju pokončan.

Delavci in nameščenci jedo samo v Javni kuhinji na Slomškovem trgu št. 6.

Vse, kar rabite za pisarne, kupujte v trgovini Ljudske tiskarne d. d., Slomškov trg 6

Trbovlje.

Marxova proslava. V ponedeljek, dne 24. t. m., je priredila tukajšnja podružnica »Svobode« v dvorani Delavskega doma svoj II. prosvetni večer kot Marxovo proslavo. Obširna dvorana je bila do zadnjega kotečka nabit polna. Pevski odsek »Svobode« je za otvoritev zapel H. Riva »Dani se«, nakar bi moralo slediti predavanje s. Tepla, katero je pa srezko načelstvo prepovedalo. Delavski orkester je zaigral 3 komade. Dramski odsek pa je vprizoril nekaj odlomkov iz Cankarjevega »Hlapca Jerneja«, nakar se je predvajal film »Ciankali«, ki prikazuje težko borbo delavskega razreda za obstoj. Vsi sodelujoči so se potrudili, da so svoj program izvedli nad vse pričakovanje lepo, za kar so želi od publike splošno priznanje. Tako je zopet »Svoboda« pokazala, da gre vztrajno po svoji začrtani poti naprej, da nudi našemu delavstvu čim več kulturne hrane, zavedajoč se, da je v izobrazbi moč delavskega razreda.

Pred novimi prireditvami. Za nedeljo, dne 7. maja, pripravlja dramatični odsek »Svobode« zopet novo presenečenje. Uprizoril bo Ferdo Delakovo gledališko predstavo »Dobri vojak Švejk poseže v svetovno vojno«. Pričetek igre ob 4. uri popoldne.

Hrastnik.

Svoboda II. priredi v soboto, dne 29. aprila ob 5. uri v društveni sobi (steklarna) predavanje »Socializem in vera«; predaval bo s. prof. Teplý iz Maribora.

Svoboda I. pa priredi predavanje v nedeljo, 30. aprila, ob 9. uri dopoldne v dvorani Konzumnega društva rudarjev »O početku delavske-

Važne sodbe pred mariborskim okrajnim sodiščem.

Odpušanje delavskih zaupnikov iz službe. Nameščenci in nadurno delo.

Preteklo soboto, dne 22. aprila, so se vršile pred mariborskim kot prizivnim sodiščem zanimive razprave v tožbah uslužbencev proti delodajalcem, ki so zopet prinesle važne principiellne odločbe iz delavske zakonodaje. Delavce in nameščence je zastopal odvetnik dr. Avg. Reisman.

1.

Za odpust zaupnika ne zadošča 14 dnevna odpovedna doba.

Pivovarna »Union« sta tožila dva delavca-zaupnika na plačilo mezde v znesku po Din 3.700.—, ker ju je pivovarna dne 15. novembra 1932 po 14 dnevni odpovedi odpustila iz službe. Delavca pa s to odpovedjo nista bila zadovoljna, ker sta bila obratna zaupnika in bi ju vsled tega pivovarna ne smela odpustiti do poteka zaupniškega mandata, ker so bile nove volitve zaupnikov šele februarja t. l. Tovarna je namreč obdržala v službi več drugih delavcev in bi lahko odpustila tiste, če je morala skrečiti obrat, ne pa delavskih zaupnikov. Okrajno sodišče je tožbo zavrnilo, češ, da je pivovarna itak 14 dnevno odpovedala službo in s tem zadostila zakonu.

Zoper to sodbo sta vložila zaupnika po svojem zastopniku priziv na okrajno sodišče, ker pivovarna ni dokazala, da ni mogla več zaposliti tožnikov. Okrajno sodišče je prizivu minulo soboto ugodilo, sodbo prvega sodišča razveljavilo in izreklo, da se delavskih zaupnikov ne more odpustiti tako, kakor drugih delavcev, ampak je treba pri tem upoštevati zaščito, ki jo nudi delavskim zaupnikom zakon o zaščiti delavcev. Tožba je bila vrnjena okrajnemu sodišču, da bo sedaj sklepalo o tem, koliko mora pivovarna »Union« tema zaupnikoma plačati za čas od razrešitve službe do konca mandata delavskega zaupnika.

To je že druga odločba mariborskega okrajnega sodišča iz zadnjih let glede zaščite delavskih zaupnikov. Delavci lahko iz tega slučaja zopet uvidijo, kolike važ-

nosti so za zaščito delavskih pravic zaupniki, ki jih predvideva zakon o zaščiti delavcev.

Zanimivo je, da sta se morala ta revna delavca na ta način boriti za skromni zaslužek, čeprav sta obadva že dolga leta tam v službi, eden celo že 23 let. Višjim nameščencem, ki so bili itak dobro plačani, je dala pivovarna »Union« temeljem prevzemne pogodbe s prejšnjim lastnikom Götzmom krasne odpravnine. Delavcu, ki je pustil v pivovarni celo svojo življensko silo, pa milijonsko podjetje na stara leta ne da niti tega, kar določa zakon. Prejšnja pivovarna Götz pa je ravno za delavce uprav vzgledno skrbela tudi za starost in jih ni metala na cesto brez oskrbe.

2.

Ali mora dobiti nameščenec za nadurno delo 50% povišek?

Po teh razpravah je prišla na vrsto sodba prevaljskega okrajnega sodišča v tožbi nameščenca proti lesni industriji »Korotan« radi plačila nadurnega dela s 50% poviškom. Okrajno sodišče v Prevaljah je namreč tožbo tega nameščenca za plačilo 50% poviška pri nadurnem delu zavrnilo, češ, da smejo zahtevati 50% povišek po zakonu o zaščiti delavcev le pomožni delavci, ne pa tudi nameščenci. Proti tej sodbi se je nameščenec, ki je bil tam skladiščnik, pritožil in je okrajno sodišče tudi njegovemu prizivu ugodilo ter sodbo okrajnega sodišča razveljavilo. Okrajno sodišče je izreklo, da je od zaščite po zakonu o zaščiti delavcev, torej tudi od plačila 50% poviška za nadurno delo, izvzeto le ono osebje, ki ima v podjetju vodilno vlogo, kakor to pravi zakon: poslovodje, knjigovodje itd. Ostali nameščenci torej morajo dobiti nadurno delo plačano s 50% poviškom ravno tako, kakor pomožni delavci.

Vse te zadeve bodo gotovo šle še tudi v višje instance in bomo o njih izidu še poročali.

Kakšen deputatni premog deli TPD svojim delavcem.

Trboveljska premogokopna družba zahteva od svojih delavcev-kopačev, da morajo vozičke, v katere nalagajo premog, napolniti oziroma nakupičiti tako visoko, da se ob prevažanju nakupičeni premog raztresa.

Ako pa voziček ni dovolj nakupičen s premogom kot sedaj zahteva TPD, se vsakemu kopaču naloži kazen na drugi strani, pa mu družba ne prizna nobene odškodnine za nakopani premog, ki je že naložen v voziček. Danes pa, ko so gotovi rudarji prejeli svoj deputatni premog, je v vsakem vozičku manjkalo najmanj eno četrtino premoga in še ta ni bil premog, temveč samo prah. Večkrat so nekateri zaupniki zahtevali od družbe, naj se deli deputatni premog v isti meri, kot ga mora rudar naložiti v jami. Ti ubogi rudar kupičiš, kadar gre za TPD; ona ti pa tako jasno pokaže, koliko Ti njej preveč naložiš. Delavci, izpametujte se in zahtevajte, kar Vam pripada!

P. K.

ga gibanja«. Predaval bo istotako s. prof. Teplý. — Ker so navedena predavanja važna in zanimiva ter brez vsake vstopnine, se vabi vse delavstvo, da jih polnoštevilno poseti.

Izlet na Mrzlico! 1. maja, na praznik Dela, priredita Svoboda I. in II. z vsemi odseki in vsem svojim članstvom izlet v prosto naravo. Soderugi, sodružice, to je naš prvi izlet letošnje pomladi in naj ne ostane nikdo doma!

Slov. Javornik.

Prosvetni večer javorniške »Svobode« se vrši v soboto, dne 29. aprila t. l. ob 8. uri zvečer v dvorani Spl. gospodarske in konzumne zadruga za Gorenjsko, r. z. z. o. z. pri Konjiču na Slov. Javorniku 46. Na sporedu bo nastop pevskega odseka podružnice Javornik, ki zapoje štiri skladbe, zatem sledijo recitacije Seliškarka, Vlada Klemenčiča in Mileta Klopčiča. Nadaljnje točke so solospjevi in nato dve šaloigrig-enodejanki: »Nocoj je en lep večer« ter »Dve teti«. Vse javorniške kakor tudi jeseniške sodruge vabimo, da se udeležijo tega lepega prosvetnega večera, da s tem poka-

Širite naš list!

žejo, kako znajo ceniti prizadevanja sodrugov iz kulturne organizacije in vrednost dela kulturne organizacije sploh. Prepričani smo, da bo ta prosvetni večer uspel nad vse in da bo lahko pokazal, kako potrebni in priljubljeni bodo še nadaljnji večeri, na katere se bo podružnica z vso skrbnostjo pripravila. Torej sodruzi iz Javornika, Koroške Bele in Jesenic: »Na svidenje« in »Družnost«.

Jesenice.

Gostovanje tržiške podružnice »Svobode«. V nedeljo, dne 23. t. m., so gostovali tržiški sodruzi na Jesenicah z igro »Marjana«. S to igro so dokazali tržiški »Svobodaši«, da ne spijo spanje pravičnega in da so v tamošnji podružnici prevzeli vodstvo ljudje, ki jim je res pri srcu delavska kultura. Tudi igralsko so zadovoljili naše navzoče obiskovalce. Posebno, če vzamemo v obzir vse ovire, ki jih imajo tržiški sodruzi in sploh vsi sodruzi po deželskih odrih. Najboljše je bila odigrana vloga pijanega in zbadljivega Rema, ki je povzročil v igri toliko gorja Marijani in njenemu možu. Marijana je svojo vlogo rešila sicer dobro, vendar ni imela tistega notranjega doživljanja, kot ga je zahtevala ta vloga. Tudi njen mož je bil v nekaterih momentih res dober, le v tretjem dejanju je njegov glas odtujeval gledalce, da se niso mogli v stvar tako vživeti kot sicer. Sodružica v vlogi služkinje je delala simpatičen vtis na gledalce, pa tudi baronica ni bila oddaljena svoji vlogi, samo malo več samozavesti bi morala imeti. Tudi vsi ostali igralci so se potrudili v svojih vlogah. Še najbolj oddaljen jim je bil Teobald, ki je pa še mlad in ima še tudi dosti možnosti, da dohiti svoje soigralce. Najbolj pa je razveseljivo to, kar sem opazil že tudi pri nekaterih drugih podružnicah, da prihajajo mladi delavci v naše kulturne organizacije z novo močjo ter se oklepajo kulturnega in vzgojnega dela.

F. Š.

Ptuj.

Prvega maja bomo imeli izlet v prosto naravo. Odhod ob 14. uri.

Strokovno gibanje. Že nad 60 članov in članic je pristopilo k snujoči se strokovni organizaciji. Želijo je, da se članstvo resno zanima

za položaj, potrebno je, da začne-
mo več misliti, pa manj moliti in piti.
Pa četudi to nekim gospodom ni po
godu.

Ribnica na Pohorju.

Ribnica, visoko na zelenem Pohorju, več-
mali se odeta v zimski plašč snega, je eden
izmed naših krajev, kjer domujejo lomilci tr-
dega granita. Meščani, ki previdno in graci-
ozno stopajo po granitnem tlaku, seveda ne
vidijo in ne počijo vedeti, s koliko znoja in s
koliko krvavimi žulji so jim naši lomilci pri-
pravili udoben mesten tlak, da si ne onesna-
žijo svetljikajočih se čevljev. V mestih se po-
nosno razpostirajo plodovi težkega dela, iz
dneva v dan, brez konca, a domove lomilcev,
kamnosekov pa oblega skrb, kaj bo jutri?
Ali bo vsaj še skorjica kruha? Brezpose-
nost, skrčeni zaslužki deloma še zaposlenih,
kdo ne bi podvomil, če to delavstvo hrani v
sebi še kaj višjih idealov. In vendar: ne samo,
da ribniški delavci, solidarno združeni v
vzorni strokovni organizaciji, vodijo skupno
borbo za skupen kos kruha, ampak ohranili
so še toliko moralne sile, da hočejo skrbeti
tudi za svojo duhovno bit — delavsko kul-
turo, ki jo naša kulturna zveza »Svoboda«
seje širom pokrajine.

V nedeljo, dne 23. aprila 1933 je bil tudi
v Ribnici kjer klešejo temeljne kamne za vi-
soke palače, položen temeljni kamen za de-
lavsko kulturo; ustanovljena je bila podruž-
nica »Svoboda«. Po tem, ko so agilni ribniški
sodruži izvršili vse — za njih razmere dokaj
komplicirane predpriprave, se je preteklo
nedelje že mogel vršiti ustanovni občni zbor
podružnice. Prostorna dvorana Ptačnik bi bi-
la skoro pretalna, toliko se je na ta praznik
našega kulturnega pokreta zbralo sodružov
in (kar je vzgledno) nič manj sodružic. S kak-
šnim navdušenjem je bila pozdravljena usta-
novitev »Svobode«, pove dejstvo, da se je
že prvi dan prijavilo 32 članov, s čimer pa
še ni popolnoma izraženo vladajoče zama-
nje za novo organizacijo; računajo z najmanj
50 zavednimi in vztrajnimi člani.

Za centralni odbor je pristvoval usta-
novitvi s. Presl iz Maribora, ki je zbrano
članstvo seznanil z zgodovino in tolmačil
cilje delavskega kulturnega gibanja. Delo je
nosilec vse kulture, toda ta tvorec kulture
je ostal brez sadov, kakor je Cankarjev »Hla-
pec Jernej« ostal brez strehe, ker je gnojil s
svojimi znojem, oral in sadil — ustvarjal 40
let. Ne glad in obup, ampak radost in zado-
voljstvo naj bo plačilo stvarilcu kulture —
Delu! za ta zakon vsečlovečnosti, za utira-
nje poti do tega cilja so se ribniški sodruži
zbrali v svoji kulturni organizaciji. Ali ni to
pomemben praznik?

V odbor podružnice so bili izvoljeni: ss.
Verdnik Avgust, Lopert Viktor, Pec Alek-
sander, Pečovnik Pavlina, Krivec Ivan, Pe-
čovnik Alojz, Pečovnik Ivan, Miklavc Miha,
Kušer Leopold, Grubelnik Jože, Vobovnik
Romana in Zgerm Franc, v nadzorstvo pa:
ss. Ptačnik Tomaž, Osvald Jože in Ladinek

Ivan; kot zaupniki: Vobovnik Romana, Vo-
bovnik Rudolf, Ocvirk Leopold in Krivec
Ivan. Predsednik je s. Verdnik Avgust, tajnik
pa s. Pec Aleksander, oba v Ribnici; na sled-
njega naj se pošiljajo vsi dopisi.

Izvoljeni odbor si je predpisal za nalogo,
da bo prirejal predavanja, čimprej ustanovil
knjižnico, skušal izpopolniti že obstoječo
godbo na pihala in pričel z dramatikom. Po
priporočilu odposlanca centrale se bo pred-
vsem brigal za knjižnico in predavanja. Tudi
godba in drugi odseki bodo služili v dobrobit
splošnemu izobraževalnemu delu.

Že v nedeljo, dne 7. maja 1933 ob 9. uri
dopoldne se bo vršilo prvo predavanje o
zgodovini in ciljih delavskega gibanja, na ka-
tero pride s. prof. Teply iz Maribora. Preda-
vanje bo v dvorani Ptačnik. Sodruži in so-
družice naj že sedaj agitirajo za to prvo pri-
reditve, ki mora biti častna.

Sodruži v Ribnici! Vaš začetek priča, da
ste pravilno razumeli naloge del. kulturnega
hotenja, ki ima na svojem praporu napis: »V
izobrazbi je moč!« Tako delajte naprej in
uspehi Vam bodo gotovi. »Svoboda« iz vseh
krajev Vam pošilja pozdrav »Družnost«,
mariborski »Svobodaše« pa Vas bodo čim-
preje obiskali v Ribnici.

Črna.

Smrtna nesreča. V nedeljo, dne
23. t. m., okrog pol 15. ure se je
smrtno ponesrečila hčerka sodruga
Ipravica pri nabiranju cvetic med
skalovjem ob cesti, ki vodi iz Žer-
java v Črno, padla je okrog 30 me-
trov globoko. Na kraju nesreče so
bili takoj sodruži, ki so se vračali
iz shoda v Mežici. Na kraj nesreče
je prihitel tudi g. inž. Baraga, ka-
teri se je posebno trudil, da bi z
umetnim dihanjem vrnil otroku živ-
ljenje ter je poslal nekega kolesar-
ja po zdravnika. Ga. dr. Ramšak je
bila z avtom takoj na licu mesta,
toda v kljub raznim poizkusom je bila
pomoč zaman. — Staršem izrekamo
naše iskreno sožalje!

Konflikt med Nemčijo in Fran-
cosko. V Neunkirchnu na Saarskem
ozemlju, ki se nahaja pod protekto-
ratom Francije, so lokalne oblasti
radi izgredov zaprle nekega nacio-
nalnega socialista. Nato pa je čez
mejo prišla večja skupina hitlerjev-
cev, ki je vdrla v zapore, osvobodila
svojega somišljenika in z njim
jadrno ubežala preko meje v Nem-
čijo. Radi tega incidenta grozi iz-
bruhni med obema državama di-
plomatski spor.

Nova ruska proza.

Zbirka novel. Z ruščine prevela Mira Če-
hova. Fotomontaža naslovne strani od Pav-
la Bihalyja. — Izdaja »Nolit« v Beogradu,
1933.

Pri nas je bilo že mnogo poskusov, da
se s seznanjenjem z novo rusko literaturo
uyede več svetlobe v našo zaostalo mra-
kotnost. Vsi ti poskusi so pa bili večinoma
ponesrečeni, deloma iz obzirov na naše po-
sebne razmere, deloma, ker so bili preveč
površno prirejeni; le mali del tega je ka-
zal pozitiven uspeh. Naši prevajalci in za-
ložništva so se trudila, da nam v odnosih
naših posebnih možnosti nudijo vsaj mali
odsev velikega stvarjanja, ki se vrši go-
ri na severu. Najlepši sad tega prizadeva-
nja je bila izdaja velikega romana »Cem-
ent« od Gladkova, ki pa jo je naknadno
zadela nemila usoda kakor tudi pozneje
izdajo romana »Jazbeci« od Leonova. Med
Slovenci ima največ zaslug za seznanjenje
z novo rusko literaturo književnik Ivan Vuk,
ki je prevedel Neverova »Taškent«, Lavre-
njeva »Enoinštirideseti«, Koževnikova »Je-
romkin krog« in Zoščenkove »Humoreske«. V
srbohrvaščini so poleg »Cementa« in
»Jazbecov« izšla še sledeča dela nove ru-
ske književnosti: »Odesa« od Babela, »Se-
dem dni« od Libedinskega, »Zločin Kirila
Rudženka« od Nikitina, »Dnevnik Koste
Rjabceva« od Ogneva (ki so nam ga ser-
virali kot humorističen roman...), »Huma-
reske« od Zoščenka, »Barke plavajo« od
Lidina, »Nova poštevanka« in »Tovariš
Kisljakov« od Pantelejmona Romanova, »So-
dobna ruska proza« (zbirka par novel), a
na pozornice naših gledišč je prišla drama
»Kvadratura kroga« od Katajeva. V krat-
kem namerava zagrebška založba »Miner-
va« izdati še fantastično povest »Čokola-
do« od Tarasova Radionova. To je v krat-
kih besedah vse, kar se je hotelo in moglo
v tem oziru pri nas napraviti, če ne šte-
jemo sem še mnoge prevedene novele, ki
so jih objavile razne naše revije: »Litera-
tura«, »Svoboda«, »Stožer«, »Signal«, »So-
cijalna Misao«, »Nova literatura« itd.)

A dober, zgoščen pregled nove ruske
literature smo dobili šele sedaj v izdaji
»Nove ruske proze«, v kateri je zbranih 21
novel od 21 avtorjev. Iz te zbirke so si-
cer res morali izostati mnogi najznačilnej-
ši ruski književniki, kakor: Babel, Fadje-
jev, Gladkov, Koževnikov, Lavrenjev, Leo-
nov, Libedinski, Ljaško, Serafimovič, Tara-
sov-Rodionov, Veresajev, Zozulja in več
drugih, ali to se ni zgodilo po krivdi za-
ložnice in ne po krivdi prevajalke. Kljub
temu ima ta knjiga za nas velik pomen,
kot potreben in zanesljiv reflektor, ki nam
osvetljuje probleme nove ruske literature,
ki nam je bila dosedaj še »knjiga s sedmimi
pečati« z ozirom na vse ono, kar se je
tam gori v teku zadnjih šestmestnih let iz-
vršilo.

V tej »Novi ruski prozi« so zastopani
s svojimi deli ti-le književniki: Fedin, Gor-
kij, Vera Inber, Ivanov, Ana Karavajeva,
Katajev, Lidin, Mališkin, Nevjerov, Nikitin,
Ognev, Panč, Panferov, Pilnjak, Romanov,

All si že poravnal naroč- nino? Ako še ne, stori takoј svojo dolžnost!

Lidija Seifulina, Marieta Saginian, Solohov,
Aleksjej Tolstoj in Zoščenko. Med najbolj-
še novele spadajo v tej knjigi vsekakor
»Ziblj se zlata pšenica« od Lidina, »Zem-
lja na rokah« od Pilnjaka, »Sinji plašč« od
Pantelejmona Romanova, »Troje razbojev«,
izredna reportaža iz novega družabnega
reda od Mariete Saginjanove in »Oče« od
Solohova. Na koncu knjige so dodane živ-
ljenjepisne in bibliografske beležke o ru-
skih književnikih in njihovih delih, tudi o
onih, ki niso v knjigi zastopani.

Mira Čehova je s prevajanjem imela
gotovo mnogo težav, ki pa jih je z uspe-
hom premagala, samo tu in tam njen pre-
vod ni docela plastičen, ali treba je vpo-
števatvi precejšnje število navedenih avtor-
jev, pri katerih se je pri vsakem posamez-
nem morala šele živjeti v njegov slog in
način pisanja. Prispevki posameznih avtor-
jev niso bili povsod posrečeno izbrani, ven-
dar zato ne pada krivda niti na prevajal-
ko, niti na založništvo. Vendar je ta knji-
ga močan in veren prispevek k našemu poj-
movanju nove ruske književnosti — temelj-
na traverza k novi zgradbi. Zato je Pavle
Bihaly zelo posrečeno in duhovito rešil svo-
jo nalogo, ko je za naslovno stran te knji-
ge vzel sliko Dnjeprostroja med gradnjo,
iz katere v obliki rdečih, jeklenih traverz
izstopajo besede: Nova ruska proza. —
»Nolit« nam je z izdajo te knjige izkazala
veliko uslugo. Vilko Ivanuša.

6. jugoslovenski esperantski kongres.

Za binkošne praznike, dne 4. in 5. ju-
nija, se bo vršil v Beogradu 6. jugosloven-
ski esperantski kongres, ki bo reševal važ-
na vprašanja kulturno-propagandnega zna-
čaja. Začasni program je sledeči:

V nedeljo, dne 4. junija, ob 10. uri
svečana otvoritev kongresa s pozdravnimi
govori. Popoldne ob 15. uri pa začne seja
kongresa. Na dnevnem redu so tudi ta-le
važna vprašanja: Vprašanje Esperanto-In-
stituta in pristop v članstvo mednarodne
centrale.

Zvečer bo zabava, spojena z enodejan-
ko, igrano na esperantskem jeziku po raz-
poreditvi kongresnega odbora.

V ponedeljek, dne 5. junija, bodo pri-
čela ob 9. uri strokovna zborovanja in
mednarodna konferenca.

Ob 11. uri se bo izvršila na posebni
seji zaključitev kongresa.

Prometno ministrstvo je odobrilo po-
pust vozne cene vsem udeležencem, da bi
tako bilo omogočeno tudi revnejšim čla-
nom udeležiti se te njihove manifestacije.
Za vse informacije se obrnite na: »Mesni
kongresni odbor za Esperantski kongres,
hotel London, Beograd.«

Jug. Esperantska Liga.

Damski čevlji od Din 98.— naprej
Moški čevlji od Din 98.— naprej

čevlji za otroke po velikosti po
najnižjih cenah

Platneni čevlji za cesto in službo,
beli ali sivi po velikosti 24 do 46 Din

K A R O

Podpisana pivovarna in žganjarna

priporoča vsem cenjenim
odjemalcem svoje pri-
znano prvovrstno

MARČNO IN BOK-PIVO

slivovko lastnega izdelka,
zalogo vina in piva, ruma,
likerjev itd.

Pivovarna in žganjarna
JOSIP TSHELIGI
Maribor, Koroška cesta

PRISTOPAITE K ZADRUGI
„DELAVSKI DOM“
Maribor, Frankopanova ulica 1.

Nalagajte svoje prihranke
v šarjaski hranilnici in posojilnici
v Mariboru, Slomškov trg štev. 6.

SREBRNE URE
od Din 150.— naprej
Z LATE URE
od Din 250.— naprej

MOŠKE ŽEPNE URE
od Din 60.—, 80.—,
120.—, 140.—, 160.—
naprej
Ure vseh vrst znamk

A. Kiffmann
nasproti gostilne Spatzek
(Gostilna pri „Grozdu“)
MARIBOR
ALEKSANDROVA C. 11

„Klavnica“ r. z. z o. z. v Guštanju
vabi na svoj

redni letni občni zbor,

ki se vrši v nedeljo, dne 7. maja 1933 ob
9. uri dopoldne v sobi pri Hladlju.

Dnevni red:

1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora.
2. Poročilo načelstva in nadzorstva.
3. Odobritev računskega zaključka za l. 1932.
4. Volitev načelstva in nadzorstva.
5. Slučajnosti.

V smislu člena 31 pravil zadruga je občni zbor sklepčen,
ako je zastopan najmanj desetih del. zadržnikov. Ako pa ob
danem času toliko zadržnikov ni zbranih, se vrši čez pol ure
drugi občni zbor brez ozira na število navzočih članov.

Načelstvo.

Ljudska samopomoč

reg. pomožna blagajna

v Mariboru, Grajski trg 7/1.

Poverjenstvo: Ljubljana, Tyrševa 35, preje
Dunajska cesta 35.

Sprejme vse zdrave člane od 1. do 80. leta
za slučaj smrti.

Ljudska samopomoč šteje danes nad
38.000 članov in je izplačala že nad
8 milijonov Din na podporah. —

Zahtevajte brezobvezno in zastoj pristopno
izjavo.

Ustanovljena leta 1927.

Solventni poverjeniki se sprejmejo za vsak
kraj Dravske banovine.

ŠIVILJSKE IN MODNE POTREBŠČINE

KAKOR: NOGAVICE
SRAJCE, KRAVATE,
ČIPKE ITD.

V MODNI TRGOVINI

ANTON PAŠ
MARIBOR, SLOVENSKA 7

Splošna zavarovalna za- druga r.z.z.o.z. v Ljubljani

vabi na svoj

redni letni občni zbor

ki se vrši v sredo, dne 10. maja 1933 ob
pol 7. uri zvečer v zadružnih prostorih v
Ljubljani na Aleksandrovi cesti 5.

Dnevni red:

1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora.
2. Poročilo načelstva.
3. Predložitev računskega zaključka za l. 1932.
4. Poročilo nadzorstva in odobritev račun-
skega zaključka.
5. Volitev načelstva in nadzorstva.
6. Predlogi in raznoterosti.

V Ljubljani, dne 25. aprila 1933.

NB. V slučaju nesklepčnosti se vrši občni zbor pol
ure pozneje, ne glede na število navzočih.

Načelstvo.

Nadzorstvo.

CIRIL KAMPL

Maribor, Kettejeva ulica 1

Ob vročih dnevih, pijte

CHABESO!

OBLEKE
PERILO
OVRATNIKI
NOGAVICE
KRAVATE
KLOBUKI
ČEVLJI
DEŽNIKI I.T.D.

J. LAH MARIBOR
GLAVTRG

Hranilno in posojilno društvo delavcev v Mariboru

registrirana zadruga z
omejeno zavezo

Poštni čekovni račun 13.143

Telefon štev. 2635

Uradne ure:

Vsak torek od 6. do pol 8.
ure zvečer in vsako soboto
od 4. do 6. ure zvečer v
društveni pisarni:

**Frankopanova ul. 37,
v lastni hiši**

**Hranilne vloge se obrestujejo s
4% odnosno 6% proti odpovedi**

STAVBENA, KONZUMNA IN GOSTILNIŠKA ZADRUGA

„DELAVSKI DOM“

V TRBOVLJAH R. Z. Z. O. Z.

Sprejema hranilne vloge in jih obrestuje po čistih 6% od dne
vloge do dne dviga. Ima 3 delavske domove, 2 v Trbov-
ljah, kakor tudi 3 prodajalne in 2 gostilni v Trbovljah in
1 prodajalno in gostilno v Senovem pri Rajhenburgu, v ka-
terih se oddaja blago najboljše kvalitete po najnižjih cenah.
Član te zadruge lahko postane vsak, ki vplača delež in
vpisnino; delež znaša Din 400.—, vpisnina Din 10.—.

NAČELSTVO.